

فهره طرح دوره

موضوع تدریس : فارماکولوژی

پیش نیاز : فیزیولوژی، آناتومی، بیوشیمی	فراگیران: دانشجویان پرستاری	مقطع : کارشناسی
ساعات تدریس : ساعت نظری ۵۱	تعداد جلسات : ۳۴	محل اجرا : دانشکده پرستاری و مامایی
نوع واحد : نظری ✓	تعداد واحد : ۳	
مدرس یا مدرسین:		

هدف کلی :

تواناساختن دانشجویان پرستاری برای درک مطلب و مباحث فارماکولوژی پایه و شناساندن مسائل کلی مرتبط با دارو - درمانی به آنها و آشنایی با منابع علمی در فارماکولوژی

اهداف اختصاصی:

دانشجویان بایستی پس از طی دوره بتوانند:

- ۱) اصول فارماکودینامیک و فارماکینتیک و اهمیت دانستن آن را توضیح دهند
- ۲) منحنی های دوز- پاسخ و یا غلظت-پاسخ را تفسیر نموده و توضیح دهند
- ۳) انواع عوارض جانبی و تداخلات دارویی را فهرست و اهمیت هر یک را در دارو - درمانی توضیح دهند.
- ۴) نوروترانسمیترهای سیستم اعصاب مرکزی و محیطی را فهرست و مسیرهای سنتز و غیرفعال شدن هر یک را توضیح دهند.
- ۵) آگونیست ها و آنتاگونیست های گیرنده های سیستم اعصاب مرکزی و محیطی را طبقه بندی و اثرات فارماکوزیک آنها را بیان نمایند.
- ۶) اثرات ناشی از تحریک یا مهار هر کدام از گیرنده های سیستم عصبی خودکار توسط داروها را بیان نمایند
- ۷) اثرات داروهای مقلد سیستم عصبی خودکار را بر روی ارگانهای مختلف بدن بیان نمایند
- ۸) عوارض جانبی ناشی از مصرف بیش از حد داروهای فوق را در بدن تشریح نمایند
- ۹) فارماکولوژی پایه داروهای موثر بر سیستم قلب و عروق را توضیح دهند
- ۱۰) فارماکولوژی پایه داروهای موثر بر سیستم گوارشی را توضیح دهند
- ۱۱) فارماکولوژی پایه داروهای موثر بر سیستم تنفس را توضیح دهند
- ۱۲) فارماکولوژی پایه و عوارض و تداخلات مهم و حیاتی داروهای ضد انعقاد را توضیح دهند
- ۱۳) فارماکولوژی پایه داروهای موثر بر چربی خون را توضیح دهند
- ۱۴) فارماکولوژی پایه داروهای موثر بر اعصاب و روان را توضیح دهند
- ۱۵) داروهای آنتی هیستامینک و عوارض جانبی داروهای آنتی هیستامینک و محدودیت کاربرد آنها را بیان نمایند.
- ۱۶) اثرات ویتامینها و داروهای موثر بر آنمی را توضیح دهند
- ۱۷) داروهای ضد درد مخدر و غیر مخدر را با یکدیگر مقایسه و کاربردها و عوارض جانبی هر یک را بیان نمایند.
- ۱۸) فارماکولوژی پایه داروهای خواب آور و آرام بخش را توضیح دهند
- ۱۹) فارماکولوژی پایه داروهای بی هوش کننده های عمومی و بی حس کننده های موضعی را توضیح دهند.

- ۲۰) فارماکولوژی پایه داروهای ضد صرع و پارکینسون را بیان نمایند.
- ۲۱) آنتی بیوتیکها را از نظر ساختمانی و مکانیسم بیان نمایند.
- ۲۲) طیف اثر هر دسته از آنتی بیوتیکها و کاربرد بالینی آنها را توضیح دهند.
- ۲۳) مکانیسم انواع مقاومتهای میکروبی نسبت به آنتی بیوتیکها را بیان نمایند.
- ۲۴) عوارض جانبی و تداخلات مهم و شایع هر دسته از آنتی بیوتیکها را بیان نمایند
- ۲۵) فارماکولوژی پایه انواع مختلف هورمونها و کاربرد هر کدام را توضیح دهند
- محتوا و نحوه ارائه آن:

مجرى یا مجریان	موضوع (هدف کلی هر جلسه)	تاریخ	ردیف
	کلیات فارماکولوژی (تعاریف اصطلاحات، منحنی های دوز-پاسخ و گیرنده ها، نامگذاری داروها و ...)		جلسه اول
	کلیات فارماکولوژی (فارماکودینامی، راههای انتقال دارو، پارامترهای کینتیک و ...)		جلسه دوم
	کلیات فارماکولوژی (اصول فارماکوکینتیک، تعیین دوز دارو، تغییرات پاسخدهی به داروها و ...)		جلسه سوم
	کلیات داروهای موثر بر سیستم عصبی خودکار، سیستم NANC، (واسطه های شیمیایی و اثرات آنها در این سیستم و ...)		جلسه چهارم
	داروهای موثر بر سیستم عصبی سمپاتیک (گیرنده ها، اثرات آگونیستها و آنتاگونیستها بر روی اندامهای بدن، کاربردهای بالینی، عوارض جانبی، اوردوزاژ آنها و ...)		جلسه پنجم
	داروهای موثر بر سیستم عصبی پاراسمپاتیک گیرنده ها، اثرات آگونیستها و آنتاگونیستها بر روی اندامهای بدن، کاربردهای بالینی، عوارض جانبی، اوردوزاژ آنها و ...)		جلسه ششم
	دیورتیکها و داروهای ضد فشار خون (تقسیم بندی داروها، مکانیسم اثر و کاربرد بالینی، ارژانسهای فشار خون، درمان فشار خون دوران بارداری و افراد مسن و ...)		جلسه هفتم
	داروهای ضد آنژین صدری (تقسیم بندی داروها، مکانیسم اثر و کاربرد بالینی، عوارض جانبی و ...)		جلسه هشتم
	داروهای ضد آریتمی قلبی (تقسیم بندی داروها، مکانیسم اثر و کاربرد بالینی و ...)		جلسه نهم
	گلیکوزیدهای قلبی و داروهای موثر بر نارسایی قلب (تقسیم بندی داروها، مکانیسم اثر و کاربرد بالینی، مسمومیت با دیژیتال و نحوه درمان آن و ...)		جلسه دهم
	داروهای موثر بر چربی خون (تقسیم بندی داروها، مکانیسم اثر و کاربرد بالینی و عوارض هر کدام از داروها و ...)		جلسه یازدهم
	داروهای ضد انعقاد (تقسیم بندی داروها، مکانیسم اثر و کاربرد بالینی و اثرات هپارین و وارفارن، تداخلات دارویی مهم و حیاتی وارفارین، داروهای فعال کننده پلاسمینوژن و ...)		جلسه دوازدهم

داروهای موثر بر بیماریهای گوارشی (تقسیم بندی داروها، مکانیسم اثر و کاربرد بالینی، تداخلات دارویی مهم و ...)	جلسه سیزدهم
داروهای موثر بر بیماریهای تنفسی (تقسیم بندی داروها، مکانیسم اثر و کاربرد بالینی، نقش لوکوترینها و آنتاگونیست آنها در آسم و ...)	جلسه چهاردهم
ویتامینها و داروهای ضد کم خونی (اثرات ویتامینها در بدن، انواع کم خونیهها و نحوه درمان آنها ...)	جلسه شانزدهم
هیستامین و داروهای آنتی هیستامین (انواع آنتی هیستامینها، کاربرد بالینی و عوارض و نحوه اثر هر کدام، عوارض جانبی و محدودیتهای مصرف هر کدام و ...)	جلسه هفدهم
کلیات داروهای موثر بر CNS، داروهای خواب آور و آرام بخش (گیرنده ها و واسطه های شیمیایی دخیل در این سیستم، مکانیسم اثر خواب آورها، عوارض و کاربرد بالینی هر کدام)	جلسه هجدهم
بی هوش کننده های عمومی و بی حس کننده های موضعی (تقسیم بندی داروها، مکانیسم اثر و کاربرد بالینی، انتخاب نوع بی حس کننده موضعی و ...)	جلسه نوزدهم
داروهای ضد صرع و پارکینسون (تقسیم بندی انواع تشنجات، تقسیم بندی داروها و مکانیسم اثر هر کدام، عوارض و تداخلات دارویی هر گروه از داروها و ...)	جلسه بیستم
داروهای ضد افسردگی (انواع افسردگی، تقسیم بندی داروها و مکانیسم اثر هر کدام، کاربرد بالینی، عوارض و تداخلات دارویی هر گروه از داروها و ...)	بیست و یکم
داروهای ضد جنون و اختلالات روانی (تقسیم بندی داروها و مکانیسم اثر هر کدام، کاربرد بالینی، عوارض و تداخلات دارویی هر گروه از داروها و ...)	بیست و دوم
داروهای ضد درد مخدر (مکانیسم اثر، کاربرد بالینی، سوء مصرف، مسمومیت با داروهای مخدر و نحوه درمان آن و ...)	بیست و سوم
داروهای ضد درد، ضد تب و ضد التهاب غیر استروئیدی (انواع داروهای NSAID و عوارض هر کدام، کاربرد بالینی، محدودیتهای مصرف آنها و ...)	بیست و چهارم
کلیات آنتی بیوتیکها، سولفامیدها، نیتروفورانها و فلوروکینولونها (تعاریف، مکانیسمهای ایحاد مقاومت به آنتی بیوتیکها، مکانیسم اثر کلی آنتی بیوتیکها، درمان تجربی، نحوه انتخاب آنتی بیوتیکها، عوارض و کاربرد بالینی و طیف اثر گروههای مورد بحث و ...)	بیست و پنجم
آنتی بیوتیکهای بتا - لاکتام (تقسیم بندی، انواع داروهای موجود در هر گروه، طیف اثر، کاربرد و عوارض هر کدام و تداخلات دارویی مهم و ...)	بیست و ششم
آنتی بیوتیکهای آمینوگلیکوزیدی (خصوصیات کلی این داروها، عوارض مهم، کاربردها، طیف اثر و ...)	بیست و هفتم
تتراسیکلینها و ماکرولیدها و داروهای ضد سل (خصوصیات کلی این داروها، عوارض مهم، کاربردها، طیف اثر، تداخلات مهم و ...)	بیست و هشتم

	داروهای ضد قارچ و ضد پروتوزوئر و ضد ویروس (خصوصیات کلی و تقسیم بندی این داروها، عوارض مهم، کاربردها، طیف اثر و ...)		بیست و نهم
	داروهای ضد کرم، ضد ایدز، آنتی سبتیکها (انواع آلودگیهای کرمی، تقسیم بندی داروها، کاربرد هر کدام از داروها و عوارض آنها، انواع آنتی سبتیکها و کاربرد هر کدام و ...)		سی ام
	کلیات هورمونها و هورمونهای هیپوتالاموس و هیپوفیز (تقسیم بندی هورمونها، مکانیسم اثر کلی، ارتباط محوری هورمونها، انواع هورمونهای هیپوتالاموسی و هیپوفیزی، نقش فیزیولوژیک هر کدام و ...)		سی و یکم
	هورمونهای استروئیدی (اثرات فارماکولوژیک این هورمونها، کاربردهای بالینی و عوارض آنها و ...)		سی و دوم
	هورمونهای تیروئید و داروهای ضد تیروئید و انسولین و داروهای موثر بر گلوکوز خون (اثرات هورمون تیروئید و داروهای ضد تیروئید، اثرات انسولین و داروهای ضد دیابت خوراکی، عوارض هر دارو و ...)		سی و سوم
	هورمونهای جنسی و داروهای ضد بارداری (انواع هورمونهای جنسی، کاربردهای بالینی استروژن، پروژسترون، تستوسترون، تقسیم بندی انواع قرصهای ضد بارداری خوراکی، تداخلات دارویی مهم آنها و ...)		سی چهارم

روشهای تدریس :

بخش عمده ارائه مطالب به صورت سخنرانی بوده اما با طرح سئوالات مرتبط با موضوع و دریافت پیشنهادات و حدس و گمان های دانشجویان در خصوص پاسخ سئوالات مطروحه و بحث بر روی آنها و همچنین واگذاری موضوعات محدود به صورت سمینارهای کوتاه ۵-۱۰ دقیقه ای به دانشجویان علاقمند و داوطلب اقدام به جلب توجه و مشارکت دانشجو به صورت فعال در تکمیل مباحث درس می شود.

مواد آموزشی(وسایل کمک آموزشی):

کتاب، اسلاید، رایانه، وایت برد

وظایف و تکالیف دانشجو :

حضور منظم در کلاس، مطالعه منابع معرفی شده و جزوات سرکلاسی برای هر مبحث و یافتن پاسخ های کامل برای سئوالات مطرح شده در کلاس، مراجعه به مدرس و اقدام به رفع اشکال و یا رفع ابهام احتمالی در مورد مباحث و نکات تدریس شده و یا مرتبط با موضوعات درس

ارزشیابی :

- ۱- روشهای ارزشیابی دانشجویان در طول ترم : میزان مشارکت در بحثهای کلاسی و امتحان نیم ترم که به صورت آزمون چند گزینه ای برگزار می شود (۴۰ درصد)
- ۲- روشهای ارزشیابی دانشجویان در پایان ترم : میزان مشارکت در بحثهای کلاسی و امتحان پایان ترم که به صورت آزمون چند گزینه ای برگزار می شود (۶۰ درصد)

منابع:

- 1- Katzung BG, Masters SB, Trevor AJ, editors. Basic and Clinical Pharmacology, McGraw-Hill, 2010
- 2- Trounce JR, Gould D, editors. Clinical Pharmacology for Nurses. New-York, Churchill Livingstone (1997)